

let, men herhjemme spiller dette Spørgsmaal jo ingen væsentlig Rolle.

Et kort, afsluttende Kapitel om Kombinationen af forskellige Trafikmidler kunde have været det værdifuldste i hele Bogen. Det er imidlertid kun blevet nogle faa, intetsigende Bemærkninger; andet og mere kunde dog maaske efter Bogens Anlæg heller ikke ventes.

Bogen beskæftiger sig naturligvis væsentlig med svenske Forhold, men en hel Del af Betragtningerne kan let overføres til vore Forhold, og man har — trods den for vidtdrevne Systematisering — i det hele meget Udbytte af den.

F. P. Pedersen.

ANDRÉ SIEGFRIED: *La crise britannique au XXe siècle.* 210 S. Librarie Armand Collin, Paris 1931. Pris 10 fr. 50 c.

Det er mig bekendt gennem Udtalelser af udenlandske Venner, at Forf.s tidligere Bøger om engelsktalende Lande: Ny Zealand, Canada og U. S. A. nyder den højeste Anseelse. Det kan ikke være andet end, at den her foreliggende Bog om England og Imperiet maa gøre denne Anseelse endnu større. Paa sine 200 Sider giver den en Rigdom af Betragtninger til Belysning af Englands — delvis mislykkede — Kamp for at bevare sin Herskerstilling i Verdensøkonomien og i den store Politik, fra Nedgangen begyndte for et halvt Aarhundrede siden og til denne Dag.

Bogen begynder med en Beskrivelse af den victorianske Æra, af det nøje Samarbejde mellem Industrien paa den ene Side og Bankerne og Handelen paa den anden. Det var Industriens Interesse, at Bankerne ved deres Pengeanbringelser ude skabte nye Kunder, og det var Bankernes og Handelens, at Industrien kunde producere Varer, der kunde sælges ude. Derfra stammer Interessen for Frihandelen og for de indførte Levnedsmidler, der med Opofrelse af det hjemlige Landbrug giver det billigst mulige Leveniveau og dermed Grundlaget for de lave, konkurrencedygtige Lønninger. Hertil kommer Fordelen ved de rigelige og lettilgængelige Kullejer. Men efterhaanden lærer de fremmede Land selv at fremstille Varer, og Kullenes Betydning svinder, og da den store Krig er forbi, staar England over for en Tilstand, der ganske vist har sine Rødder langt tilbage, men hvis Følger er blevne skærpede af Krigsaarenes Økonomi. Udførselen gaar tilbage, England lever i stadig højere Grad paa sine Renteindtægter fra Anbringelserne i fremmede Lande, Traditionen og Folkekarakteren hindrer den

let, men herhjemme spiller dette Spørgsmaal jo ingen væsentlig Rolle.

Et kort, afsluttende Kapitel om Kombinationen af forskellige Trafikmidler kunde have været det værdifuldste i hele Bogen. Det er imidlertid kun blevet nogle faa, intetsigende Bemærkninger; andet og mere kunde dog maaske efter Bogens Anlæg heller ikke ventes.

Bogen beskæftiger sig naturligvis væsentlig med svenske Forhold, men en hel Del af Betragtningerne kan let overføres til vore Forhold, og man har — trods den for vidtdrevne Systematisering — i det hele meget Udbytte af den.

F. P. Pedersen.

ANDRÉ SIEGFRIED: *La crise britannique au XXe siècle.* 210 S. Librarie Armand Collin, Paris 1931. Pris 10 fr. 50 c.

Det er mig bekendt gennem Udtalelser af udenlandske Venner, at Forf.s tidligere Bøger om engelsktalende Lande: Ny Zealand, Canada og U. S. A. nyder den højeste Anseelse. Det kan ikke være andet end, at den her foreliggende Bog om England og Imperiet maa gøre denne Anseelse endnu større. Paa sine 200 Sider giver den en Rigdom af Betragtninger til Belysning af Englands — delvis mislykkede — Kamp for at bevare sin Herskerstilling i Verdensøkonomien og i den store Politik, fra Nedgangen begyndte for et halvt Aarhundrede siden og til denne Dag.

Bogen begynder med en Beskrivelse af den victorianske Æra, af det nøje Samarbejde mellem Industrien paa den ene Side og Bankerne og Handelen paa den anden. Det var Industriens Interesse, at Bankerne ved deres Pengeanbringelser ude skabte nye Kunder, og det var Bankernes og Handelens, at Industrien kunde producere Varer, der kunde sælges ude. Derfra stammer Interessen for Frihandelen og for de indførte Levnedsmidler, der med Opofrelse af det hjemlige Landbrug giver det billigst mulige Leveniveau og dermed Grundlaget for de lave, konkurrencedygtige Lønninger. Hertil kommer Fordelen ved de rigelige og lettilgængelige Kullejer. Men efterhaanden lærer de fremmede Land selv at fremstille Varer, og Kullenes Betydning svinder, og da den store Krig er forbi, staar England over for en Tilstand, der ganske vist har sine Rødder langt tilbage, men hvis Følger er blevne skærpede af Krigsaarenes Økonomi. Udførselen gaar tilbage, England lever i stadig højere Grad paa sine Renteindtægter fra Anbringelserne i fremmede Lande, Traditionen og Folkekarakteren hindrer den

Tilpasning, som de ny Tider kræver. „De finder“, siger Engländeren til den fremmede, „at vore Lønninger er for høje til at vi kan konkurrere. Saa maa De sætte Deres op! Er den britiske Arbejdstid for kort? Saa bør De nedsætte Deres! Den engelske Levofod synes Dem for høj? Saa bør De opgive Deres sølle Levemaade, bliv civiliserede, lær at leve som vil!“ Karakteristiken er sikkert i stort Omfang rigtig, og i hvert Fald morsom gjort.

Fra denne Utilbøjelighed til selv at gøre Forandringer hidrører Stivheden i Lønningerne, Arbejdernes Uvilje til at give efter. „En Franskmand synes ikke, der er noget uhæderligt i at indskrænke sig, men Angel-Sakseren føler en dyb Ydmygelse derved“. Saa følger Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedsunderstøttelsen, Barn af den gamle Fattigunderstøttelse, der i mange Tilfælde har gjort det uøkonomisk for den arbejdsløse at søge Arbejde. Man læser dette Kapitel om „Organismens Forgiftning gennem Arbejdsløsheden“ med stor Interesse, fordi det giver en fortrinlig Redegørelse for de økonomiske og sociale Kræfter, der sprængte Arbejderregeringen. De senere Begivenheder (Bogen er udsendt i Maj 1931) kommer som en naturlig Konsekvens af denne Redegørelse. Naar England — som Statistiken over Kapitalbalancen overfor Udlandet viser — i stigende Grad opspiser sine Ressourcer, er det forstaaeligt, at Bankerne med den Eventualitet for Øje, at Betalingsbalancen sprænges, søger at gøre sin Indflydelse gældende for at dette undgaaes; og hvis man tror, at Faren især er at finde i Hæmningerne imod at Lønningerne kan gaa ned til et konkurrencedygtigt Niveau, der atter kan bringe Opgang i Exporten, saa er det naturligt, at Arbejdsløshedsunderstøttelsen bliver en af de alvorligste Stridsemner; thi paa den anden Side staar Kravet om den Omfordeling af Samfundsindtægten, som Arbejdsløshedsunderstøttelsen medfører, og som i noget Omfang imødekommer Maxton og andre utaalmodige Socialdemokraters Krav om „Socialism in our time“.

For nu at søge Hjælp mod den økonomiske Nedgang vender mange Kredse sig til Beskyttelsespolitikken, men Forsøg paa at bruge denne til at styrke Imperiepolitikken med støder paa Modstand indenfor Imperiet, og til at støtte selve Englands Stilling med er den ogsaa af tvivlsom Værdi, fordi den strider mod Traditionen og mod Handelsinteresserne overfor alle de Lande, der ikke hører til Imperiet, og hvis Betydning er lige saa stor som Imperielandenes. Deraf den vakkende økonomiske Politik, forstærket af Amerikas Opkomst efter Krigen —

Amerika med hvem man vedligeholder en lyrisk Forstaaelse af Sprog- og racemæssige Grunde, en Forstaaelse, der kun med Vanskelighed dækker over den økonomiske og politiske Magts Forskydning over mod „Søsternationen“. Saa staar England da imellem at være europæisk Magt, men „et europæisk England er en Drøm“, eller at være Led af et lukket Imperium, „men et lukket Imperium er en Utopi“. Deraf de økonomiske og politiske Vanskeligheder, der i dette Øjeblik har hævet sig op som en Springflod.

Man er taknemlig for en Bog som denne, fordi Forf. baade er dybsindig i sit Vid og kan indordne sine Overvejelser under de Iagttagelser, han gør. Og saa kan han desuden skrive.

Einar Cohn.

Skånska Privatbanken. Udgivet af Skandinaviska Kreditaktiebolaget ved Dr. KARIN KOCK (Malmø 1931, 240 S.).

Af de private Banker, der i Sverige oprettedes efter at kgl. Kundgørelse af 24. Januar 1824 var traadt i Kraft, var Skånska Privatbanken i Ystad den første. Skønt Udviklingen i svensk Bankvæsen har været ret forskellig fra Udviklingen herhjemme, saa er dog et Træk fælles, at Riksbanken, ligesom i sin Tid Nationalbanken, i Opretholdelsen af et solidt Pengevæsen saa sin Hovedopgave, og at Hensynet til Næringslivets Kreditbehov først kom i anden Række. Dette var i Sverige ogsaa i Overensstemmelse med Myndighedernes Opfattelse af en Seddelbanks Opgaver, og der blev derfor ved ovennævnte Kundgørelse givet Lovhjemmel til Oprettelse af private Banker, hvis Formaal var at drive Kreditbankvirksomhed. Bankernes Stiftere skulde hæfte solidarisk, og Koncessionen blev givet for 10 Aar ad Gangen.

Imidlertid var den almindelige Opfattelse af Bankvæsenet her hos os som i Sverige i første Halvdel af 19. Aarh. den, at Kreditbankvirksomhed kun kunde gaa Haand i Haand med Retten til Seddeludstedelse. Vore private Banker fik ikke denne Ret, derimod de svenske, da svensk Lovgivning ikke lagde nogen Hindring i Vejen. Enskilda Bankerne kom da ogsaa til at spille en stor Rolle som Seddelbanker ved Siden af Riksbanken, indtil de (ifølge Lov af 1897) i Begyndelsen af indeværende Aarhundrede maatte give Afkald paa deres Seddeludstedelsesret.

En udmærket Illustration til denne Udvikling i svensk Bankvæsen faar man ved at læse det af Skandinaviska Kredit-